

Rapport till utbildningsnämnden

**Utbildningsförvaltningens säkerhetsarbete 2022 Dnr:
0147/23**

2023-01-30

Innehåll

1	Utbildningsförvaltningens säkerhetsarbete 2021	3
2	Fysisk säkerhet	3
2.1	Skadekostnader	3
2.2	Systematiskt brandskyddsarbetet (SBA)	4
2.3	Kamerabevakning	5
3	Personsäkerhet	6
4	Informationssäkerhet.....	6
5	Krisberedskap	7
6	Samhällsskydd	7
6.1	Civilt försvar	7
7	Samverkan	8
8	Förvaltningens samlade bedömning av säkerhetsnivån	8

1 Utbildningsförvaltningens säkerhetsarbete 2022

Utbildningsförvaltningens verksamhet omfattar en lokalyta på omkring 190 000 m² fördelat på gymnasieskolor, gymnasiesärskolor, vuxenutbildning och yrkeshögskola, område Stadsgemensamt samt utbildningskansliet. I verksamheten finns omkring 2500 medarbetare och 17 000 elever och studerande, varav knappt 11 000 elever inom gymnasie-/ gymnasiesärskolan och drygt 6000 studerande inom vuxenutbildning och yrkeshögskola.

Säkerhetsarbete syftar till att skydda människor, egendom, miljö och samhällets funktionalitet. I skolverksamhet – som i all annan verksamhet - är det viktigt att arbeta för en god arbetsmiljö samt att värdegrundsfrågor och ordningsregler är väl kända. Trygghet och säkerhet för elever, studerande och medarbetare är centralt i verksamheten. En trygg skola bygger på goda relationer mellan skolans aktörer, tydliga rutiner samt genomtänkta och kostnadseffektiva tekniska lösningar som bland annat larm- och låssystem.

Följande rapport beskriver kortfattat det viktigaste inom områdena fysisk säkerhet, personsäkerhet, informationssäkerhet, krisberedskap, samhällsskydd och samverkan.

2 Fysisk säkerhet

2.1 Skadekostnader

Som framgår av Figur 1 nedan pendlar förvaltningens skadekostnader under självrisk mellan cirka 390 tusen kronor till 1,6 miljoner kronor om året sett över tid. Som framgår av figuren har skadekostnaderna en nedåtgående trend. De höga siffrorna för 2016 baserade sig på fyra omfattande sabotage via vattenskador.

I Tabell 1 nedan redovisas hur förvaltningens samlade skadekostnader under självrisk 2022 fördelar sig mellan olika skadekategorier och som jämförelse finns bokfört utfall år 2014 - 2022.

Skadekostnader under självrisk speglar delvis hur utsatt skolan är för skadegörelse av skilda slag. Säkerhetssamordnarens och verksamheternas bedömning är att skadekostnaderna kan minskas ytterligare genom ökad användning av kameror för bevakning exempelvis i korridorer, vid elevskåp eller avsides områden med begränsad vuxennärvaro.

	2022								
Skadekategori	Tkr	2021 Tkr	2020 Tkr	2019 Tkr	2018 Tkr	2017 Tkr	2016 Tkr	2015 Tkr	2014 Tkr
Stöld och inbrott	23	6	0	7	26	89	81	170	38
Glaskross	169	79	28	38	178	214	210	120	102
Klotter	48	43	46	20	46	5	10	12	13
Övrig vandalisering	9	56	208	70	106	140	282	75	79
Brand	17	7	7	0	0	16	5	0,6	45
Vattenskador	0	0	0	0	35	1	617	0	164
Larm*	253	238	223	250	96	99	57	187	27
Övriga skadekostnader	4	3	0	5	0	13	14	11	13
Summa	523	432	512	390	487	577	1 276	687	481

* ökade kostnaderna från och med 2019 beror på att vi tidigare inte fått med alla kostnader. Den faktiska kostnaden innan 2019 har troligen varit högre än vad som då redovisats.

2.2 Systematiskt brandskyddsarbetet (SBA)

Alla skolor/verksamheter i utbildningsförvaltningen ska bedriva ett systematiskt brandskyddsarbete, SBA, för att förhindra att personer skadas, att egendom förstörs, att miljön tar skada och/eller att det blir avbrott i den verksamhet som bedrivs.

För samtliga byggnader som utbildningsförvaltningen bedriver verksamhet i ska det finnas en överenskommelse som reglerar ansvaret mellan utbildningsförvaltningen och fastighetsförvaltare

Lagen om skydd mot olyckor (LSO) är det övergripande regelverk som styr det svenska brandskyddet. Lag (2003:778) om skydd mot olyckor, 2 kap 2§

Lagen säger att förvaltningar, verksamheter och fastighetsägare själva äger ansvaret för att hantera de risker som finns. Kommunen ska med hjälp av räddningstjänsten utöva tillsyn och se till att lagar och föreskrifter kring brandskyddet följs.

Göteborgs Stad har beslutat om en riktlinje för det systematiska brandskyddsarbetet utifrån de nationella direktiven. Syftet är att:

Skolan/verksamheten ska ha utrymningsplaner strategiskt placerade i byggnaden. Vid en förändring i byggnadens konstruktion eller utformning (även mindre ingrepp) ska verksamheten göra en översyn av utrymningsplanerna och ta ställning till om förändringen kräver nya utrymningsplaner. Även förändringar i organisation till exempel disposition av lokalerna, lärmiljö i korridor eller liknande, nytt program/ny utbildning eller ny elev-/studerandegrupp kräver en översyn av utrymningsplanerna.

Skolan/verksamheten ska ha en tydlig utrymningsorganisation där det klart och tydligt framgår vem/vilka som har ansvar för vad och hur utrymningen ska gå till. Alla verksamheter bör genomföra utrymningsövningar minst två gånger per år.

Enligt stadens säkerhetspolicy ska säkerhetsnivån i verksamhetens systematiska brandskyddsarbete (SBA) årligen följas upp och resultatet återspeglaras till nämnden. De grundläggande kraven i det systematiska brandskyddsarbetet är följande:

1. Det ska finnas en tydlig brandskydds- och utrymningsorganisation.
2. Varje verksamhet ska ha en verksamhetsbeskrivning.
3. Varje verksamhet ska årligen följa upp och värdera sina riskanalyser avseende vad som kan orsaka brand, de risker som uppstår vid brand, sannolikhet för att brand uppstår, en brands konsekvenser för verksamheten samt åtgärder för att minimera brandtillbud.
4. Utbildning och övning ska genomföras regelbundet med all personal och elever/studerande.
5. Varje byggnad ska ha en byggnadsbeskrivning och teknisk beskrivning.
6. Varje verksamhet ska ha en egenkontroll och uppföljning.

Förvaltningen genomförde en enkät under 2021 där skolorna/verksamheterna besvarade frågor angående det systematiska brandskyddsarbetet. Enkätens utgångspunkt är de krav som finns på SBA i stadens riktlinje och i förvaltningens säkerhetsprogram. Under 2022 har förvaltningen jobbat med bristerna som identifierats genom enkäten. Alla verksamheter har en tydlig brandskydds- och utrymningsorganisation som också övas regelbundet. Information om SBA ges, i huvudsak, vid arbetsplatsträffar och vid utrymningsövningar samt hanteras i samverkansgrupper. Nyanställda informeras vanligtvis vid anställningstillfället. Kunskapen om brandrisker är hög och antalet incidenter få. Egenkontroller och uppföljning av åtgärder sker enligt fastställda rutiner. Alla är också medvetna om sina egna förbättringsområden för att långsiktigt säkerställa ett fullgott brandskyddsarbete. De förbättringsområden som flera verksamheter beskriver handlar om riskanalyser samt plan för utbildning och övning. Som helhet visar enkäten att det bedrivs ett målmedvetet systematiskt brandskyddsarbete med klara och tydliga strukturer.

2.3 Kamerabevakning

Utbildningsförvaltningen har idag kamerabevakning på sju skolor, inom områden dit allmänheten inte har tillträde. Utbildningsnämnden fattade 2018 beslut om att ansöka om kamerabevakning på en av skolornas huvudentré som betraktas som allmän plats. Datainspektionen fattade 2019 beslut om att ge utbildningsförvaltningen tillstånd till kamerabevakningen och de två kamerorna installerades under 2019. Även ett antal värmekameror finns i utbildningsförvaltningens verksamhet.

Bevakningen är koncentrerad till platser där olika typer av incidenter har förekommit. All kamerabevakning styrs av det stödmaterial som förvaltningen tagit fram. Det betyder bland annat att all kamerabevakning är samverkad med personalorganisationerna samt att elever och föräldrar är informerade. Vi kan se klart positiva trender av kamerabevakningen genom att antalet polisanmälningar minskat på de berörda skolorna samt att också elever och medarbetare upplever ökad trygghet i skolan.

Under 2022 har fem skolor ansökt om och beviljats kamerabevakning. Ansökan avser kamerabevakning dit allmänheten inte har tillträde.

Beslut om kamerabevakning på icke allmän plats i skolan fattas genom delegationsbeslut av förvaltningsdirektören. Beslut om kamerabevakning på platser dit allmänheten har tillträde beslutas av Integritetsskyddsmyndigheten (tidigare Datainspektionen).

3 Personsäkerhet

Av stadens riktlinje för personsäkerhet framgår att arbetet ska bedrivas inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet med tyngdpunkt på förebyggande aktiviteter för att skapa en trygg miljö.

Inom förvaltningen bedrivs personsäkerhetsarbetet inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet, vilket innebär att respektive chef är ansvarig.

Som en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet genomförs riskbedömningar i dokumentet - Arbetsmiljöplan. På lokal nivå genomförs organisatorisk och social arbetsmiljöronnd samt fysisk arbetsmiljöronnd där frågor om hot och våld behandlas. Dessutom tas årligen handlingsplaner fram som är kopplade till resultatet av medarbetarenkäten. I medarbetarenkäten ingår frågeområden som rör hot och våld, vilket innebär att problem inom dessa områden kan identifieras.

Under 2022 har förvaltningen genomfört en utbildning i personsäkerhet med inriktningen hot och våld mot verksamheten. Utbildningen har varit riktad mot samtliga medarbetare.

4 Informationssäkerhet

Begreppet informationssäkerhet definieras i stadens riktlinje och avser upprätthållandet av:

- Konfidentialitet, informationstillgångar är tillgängliga endast för behöriga.
- Riktighet, informationstillgångar förändras eller påverkas inte oönskat eller utom kontroll.
- Tillgänglighet, informationstillgångar kan nyttjas efter behov i förväntad utsträckning och inom önskad tid.

Med informationstillgång avses all information och informationshanterande resurser såsom manuella samt digitaliserade och IT-baserade informationssystem. Den grundsäkerhetsnivå som varje förvaltning och bolag ska uppfylla definieras främst i Göteborgs Stads riktlinje för informationssäkerhet.

Under hösten 2022 tog utbildningsförvaltningen över systemförvaltarskapet för många tjänster som tidigare förvaltats av Intraservice. Detta har medfört att förvaltningen även fått nya uppgifter som behöver göras på informationssäkerhetsområdet. Till följd av detta har många ändringar i informationssäkerhetsarbetet planerats under 2022 och många av dessa kommer börja införas under 2023. Bland annat kommer utbildningsförvaltningen genomföra leverantörskontroller tillsammans med övriga skolförvaltningar för att säkerställa att leverantörerna efterlever de krav som ställts.

Det pågår för närvarande ett arbete med att identifiera de aktiviteter som behöver utföras årligen och för att planera när under året respektive aktivitet ska genomföras. Det finns ett utkast på årshjulet som för närvarande håller på att förankras med övriga skolförvaltningar. När tidplanen för aktiviteterna är beslutad kommer arbetet med de faktiska aktiviteterna att påbörjas.

Utöver detta arbete genomfördes även en revision på förvaltningens informationssäkerhet i IST. Rapporten väntas offentliggöras 1 februari 2023.

5 Krisberedskap

Den svenska krisberedskapen följer tre principer som bland annat innebär att den som har ett ansvar för en verksamhet har det även under en kris. För vår verksamhet innebär det att varje skola har en lokal krisgrupp, varje utbildningsområden ska kunna etablera en krisgrupp som stöd till de drabbade verksamheterna och förvaltningen har en central krisgrupp. De olika nivåerna aktiveras beroende på krisens omfattning och förväntade utveckling.

De senaste åren har Utbildningsförvaltningen arbetat med att revidera och uppdatera krisledningsplanerna. Under 2021 så reviderades utbildningsförvaltningens krisledningsplan och samtliga lokala krisledningsplaner efter det att en ny riktlinje för krishantering beslutats i staden.

Under 2022 har en gemensam mall för lokala krisledningsplaner arbetats fram och den kommer att implementeras under 2023 i syfte att kvalitetssäkra och stödja verksamheterna i krisledningsarbetet.

Under året har konsekvenserna av Ukraina kriget påverkar Göteborgs Stad och Utbildningsförvaltningen. Även om den stora flyktingströmmen till Sverige uteblev så har förvaltningen under inledningen av 2022 jobbat med att förbereda ett mottagande av elever från Ukraina. Under 2022 har förvaltningen tagit emot cirka 45 elever från Ukraina. Utöver flyktingströmmar har elpriser och elförbrukning varit i fokus som en följd av Ukraina kriget. Utbildningsförvaltningen har följt Göteborgs Stads riktlinjer och rekommendationer i syfte att minska elförbrukningen. Förvaltningen genomförde en kartläggning för att identifiera åtgärder som minskar elförbrukningen på kort och lång sikt. Därefter har åtgärder succesivt implementerats. Förvaltningen har inte behövt gå upp i krisledningsläge under 2022 utan det som uppkommit har hanterats i ordinarie linjeorganisation. En arbetsgrupp bildades 2022 som stöd till ledning och verksamhet i frågokopplat till elever från Ukraina. Denna grupp har under året upplöst då flyktingströmmarna inte inträffade i någon större omfattning och utan större påverkan på Utbildningsförvaltningens verksamhet.

6 Samhällsskydd

För att stärka möjligheten till kommunikation och informationsdelning vid samhällsstörningar gav Regeringen i uppdrag åt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) att arbeta fram ett nationellt system för detta. Systemet heter WIS (webbaserat informationssystem) och används idag av samtliga kommuner och regioner för att kunna dela information före, under och efter en samhällsstörning. Sedan hösten 2019 är utbildningsförvaltningen en aktör i WIS och deltar bland annat i för staden gemensamma övningar.

6.1 Civilt försvar

Under 2019 startade stadsledningskontoret projektet civilt försvar efter beslut i kommunstyrelsen. Projektet har till uppgift att samordna, styra och ge stöd till förvaltningar och bolag att kunna vidta de åtgärder som behövs under höjd beredskap. Representanter från utbildningsförvaltningen har deltagit i kompetenshöjande utbildningar och workshops sedan 2020. Förvaltningen har under 2020 gjort en

övergripande analys av vad höjd beredskap kan innebära för vår verksamhet. Under 2021 har förvaltningen fördjupat analysen. Analysen berör bland annat hur verksamheten kan anpassas under höjd beredskap, vilka utbildningar som ska prioriteras och alternativa användningsområden för utbildningsförvaltningens lokaler. Under 2022 intensifierades arbetet med bakgrund av det nationella säkerhetsläget. Utbildningsförvaltningen har påbörjat arbetet med att ta fram en beredskapsplan för civilt försvar, vilket ska vara klart under våren 2023. Förvaltningen kommer även att ta fram en krigsorganisation, vilket ska vara klart under 2023.

7 Samverkan

En hörnsten i förvaltningens säkerhetsarbete består av interna (inom staden) och externa nätverk samt samverkan med andra aktörer.

Förvaltningen deltar varje vecka i ett samverkansmöte per telefon för vilket polisen är värd. Mötet samlar deltagare från polisens olika distrikt och särskilda områden, samtliga stadsområden, Öckerö kommun, Mölndals stad, Partille kommun, Räddningstjänsten, Social resursförvaltning, Västtrafik, Sahlgrenska universitetssjukhusets säkerhetsavdelning och Göteborgs stads tjänsteperson i beredskap. Fokus för mötet är informationsutbyte i frågor kring social oro i ungdomsgrupper och därmed sammanhängande frågor. Förvaltningen deltar också i stadens övergripande arbete kring trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete.

Under våren fördes samtal med bland annat polisen om säkerheten vid studentavslutningarna. 2022 genomfördes studentavslutningarna på samma sätt som innan Covid-19. Inga större avvikelser rapporterades och studentfirandet genomfördes enligt plan.

Under 2022 så påbörjade Utbildningsförvaltningen arbetet med risk- och sårbarhetsanalysen. (RSA) Ett arbete som samtliga nämnder gör vart fjärde år. Arbetet samordnas av SLK och förvaltningen har deltagit på samtliga möten och utbildningar. Arbetet sker i nära samverkan med SLK och övriga förvaltningar inom Göteborgs Stad.

Under året har Stadsledningskontoret samordnat förvaltningarna i arbetet med att minska elförbrukningen. Genom samverkan med övriga förvaltningar och lokalförvaltningen har ett antal energibesparande åtgärder identifierats och utvärderats.

8 Förvaltningens samlade bedömning av säkerhetsnivån

Säkerhet och trygghet är ett område som ständigt förändras. Nya riktlinjer och lagar kan ställa nya krav på vårt arbete samtidigt som förändringar i omvärlden gör att vårt arbete hela tiden behöver utvecklas.

Brandskyddsarbetet är sedan tidigare väl utvecklat. Kamerabevakning på berörda skolor har gett en positiv effekt avseende upplevd trygghet på skolorna. Det systematiska arbetsmiljöarbetet är väl utvecklat och uppföljningen visar inte på några påtagliga brister inom området personsäkerhet. Under 2022 genomförs en utbildning av samtliga medarbetare i personsäkerhet i syfte att ytterligare höja säkerhetsnivån. Informationssäkerhetsarbetet har blivit mer aktualiserat och under 2022 genomförs ytterligare utvecklingsinsatser inom området. Förvaltningen har ett bra samarbete med polis,

räddningstjänst och andra förvaltningar samt andra aktörer. Förvaltningen bedömer att organisationens krisberedskap är på en bra nivå. Som helhet bedömer vi att förvaltningens säkerhetsarbete är på en bra nivå.